

Kültürel Mirasın Tanıtımında Dijital Dönüşümün Etkileri ve Üniversite Müzeleri

The Effects of Digital Transformation in the Promotion of Cultural Heritage and University Museums

Levent MERCİN¹, Ömer Zahid KUBAT², Eren Evin KILIÇKAYA³, Fatma Çağım ÖZCAN⁴

¹Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Kütahya
· levent.mercin@dpu.edu.tr · ORCID > 0000-0001-5721-6054

²Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bozüyük Meslek Yüksekokulu, Bilecik
· omerzahid.kubat@bilecik.edu.tr · ORCID > 0000-0002-1494-0170

³Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Kütahya
· erenevin.kilickaya@dpu.edu.tr · ORCID > 0000-0002-2856-1614

⁴Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Kütahya
· fcagim.ozcan@dpu.edu.tr · ORCID > 0000-0001-5176-085X

Makale Bilgisi/Article Information

Makale Türü/Article Types: Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi/Received: 21 Eylül/September2023

Kabul Tarihi/Accepted: 28 Kasım/November2023

Yıl/Year: 2023 | **Cilt-Volume:** 1 | **Sayı-Issue:** 1 | **Sayfa/Pages:** 1-14

Atıf/Cite as: Mercin, L., Kubat, Ö. Z., Kılıçkaya, E. E., Çağım Özcan, F. "Kültürel Mirasın Tanıtımında Dijital Dönüşümün Etkileri ve Üniversite Müzeleri" ERKİN, 1(1), Kasım 2023: 1-14.

Sorumlu Yazar/Corresponding Author: Levent MERCİN

KÜLTÜREL MİRASIN TANITIMINDA DİJİTAL DÖNÜŞÜMÜN ETKİLERİ VE ÜNİVERSİTE MÜZELERİ

ÖZ

Günümüz dünyasında teknolojik yenilikler dijital dönüşümü de beraberinde getirmiştir. Dijitalleşme iletişimden sağlığa; eğitimden endüstriyel üretime kadar birçok mecrada her geçen gün büyümekte ve çeşitlenmektedir. Dijital dönüşümün etkilediği alanlardan biri de Müzelerdir.

Müzeler koleksiyonlarındaki çeşitlilik ve içlerinde barındırdıkları eşsiz eserleri ile Dünya'nın en ilginç, en özgün, en dikkat çekici, ziyaret edildiklerinde bireyleri kendisine hayran bırakan ve birçok açıdan önemsenmesi gereken mekânlardan biridir. Kültürel mirasın birer taşıyıcısı olan müzeler, ülke tanıtımına katkı sağlayan hem yurt içinden hem de yurt dışından birçok ziyaretçinin gittiği yer olabildiği gibi bir eğitim ortamı olarak da kabul edilirler. Bu yüzden önemsenirler.

Dijital dönüşümün birçok alandaki etkisi, şimdilerde müzeler açısından da geçerlidir. Nitekim internetin sunduğu dijital olanaklar, birçok müzenin kendilerini ve içerisindeki eserlerinin çok hızlı bir şekilde tanınmasına imkân sunmaktadır. Özellikle kırsal sayılabilecek ve bilinirliği daha az olan müzeler için bu olanak daha da önem kazanmaktadır.

Bu araştırmada kültürel mirasın tanınmasında dijital dönüşümün etkileri bağlamında üniversite müzelerinin incelenmesi ele alınmıştır. Araştırmanın evrenini dijital dönüşüm uygulamalarını gösteren müzelerin incelenmesi, örneklemini ise Ahmet Yakupoğlu Sanal Galerisi oluşturmuştur. [https://yakupoglu.dpu.edu.tr/uzantili Ahmet Yakupoğlu Sanal Galerisi](https://yakupoglu.dpu.edu.tr/uzantili-Ahmet-Yakupoglu-Sanal-Galerisi), onayı yeni alınan Özel Ahmet Yakupoğlu Müzesi'nin müze olma aşaması öncesi, sanal müze mantığı ile hazırlanmış dijital bir versiyonunu temsil etmektedir. 2021 yılında aktif hale getirilen galeri, o ana kadar hakkında çok şey bilinmeyen, duyanlar tarafından merak edilen Kütahyalı Ressam Ahmet Yakupoğlu'nun tanınmasına imkân sağlamıştır. Ayrıca onun özgün eserlerinin ve çoğu eserinin konusu olan Kütahya başta olmak üzere birçok Türk şehrinin kültürel dokusunun günümüze aktarılmasına olanak sağlamıştır. Sanal galeri, Ahmet Yakupoğlu özelinde Türk sanatı ve sanatçılarının unutulmaması ve gelecek kuşaklara aktarılması adına da çok önemli bir ihtiyacı gidermiştir.

Sanal galeri, sanal müze özelliğini taşıması, özgün tasarımı ve Türkiye'de başka bir örneği olmaması ile sanal olarak tasarlanmış sanatçı müzesi olabilecek diğer müzelere de örneklik teşkil etme kabiliyetine sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Sanal Müze, Ahmet Yakupoğlu, Sanal Galerisi, Dijitalleşme, Müze Eğitimi

THE EFFECTS OF DIGITAL TRANSFORMATION IN THE PROMOTION OF CULTURAL HERITAGE AND UNIVERSITY MUSEUMS

ABSTRACT

In today's world, technological innovations have brought digital transformation. Digitalization is growing and diversifying day by day in many channels from communication to health, from education to industrial production. One of the areas affected by digital transformation is museums.

With the diversity in its collections and the unique works it contains, the museums are one of the most interesting, most original, most remarkable places in the world, which fascinate individuals when they are visited, and which should be considered in many respects. Museums, which are the carriers of cultural heritage, can be the place where many visitors from both domestic and abroad go, contributing to the promotion of the country, and are also considered as an educational environment. That's why they matter.

The impact of digital transformation in many areas is also valid for museums nowadays. As a matter of fact, the digital opportunities offered by the internet allow many museums to get to know themselves and their works very quickly. This opportunity becomes even more important for museums that can be considered rural and are less well-known.

In the research of this cultural research, the effects of digital studies and the examination of library museums are discussed. The house of the research was the examination of the museums showing the digital transformation applications, and the representation was created by the Ahmet Yakupoğlu Virtual Gallery. Ahmet Yakupoğlu Virtual Gallery with the extension <https://yakupoglu.dpu.edu.tr/> represents a digital version of the newly acquired Private Ahmet Yakupoğlu Museum, prepared with the logic of a virtual museum before it becomes a museum. The gallery, which was activated in 2021, allows the work of Kütahya Painter Ahmet Yakupoğlu, about whom not much was known until then and who was curious by those who heard. It also allows the transfer of many Turkish traveler cultures, especially Kütahya, which is the subject of his original structures and most of his works. The virtual gallery, in particular Ahmet Yakupoğlu, has met a very important need in order not to forget Turkish art and artists and to carry them to the next generations.

The virtual gallery has the ability to set an example for other museums that can be a virtual artist museum, with its virtual museum feature, original design and no other example in Turkey.

Keywords: Virtual Museum, Ahmet Yakupoğlu, Virtual Gallery, Digitalization, Museum Education

GİRİŞ

Müzeler, fiziki açıdan bakıldığında bir bina, bir mekân, bir açık hava ortamı, bir fabrika, sanal ortam vb. çok farklı biçim ve şekilleri olan özelliklere sahip kurumlardır. Bu kurumların bağlı olduğu yerler resmi ve özel olabildiği gibi, yönetim bakımından farklı kuruluşlara ait ve çok çeşitli koleksiyonlara sahip olabilmektedirler. Bu yüzden hem Dünya genelinde hem de Türkiye’de sayıları her geçen gün artmaktadır. Sayılarının artmasına, farklılık ve çeşitliliklerine rağmen müzelerin ortak işlevi, toplamak, sergilemek, onarmak, biriktirmek, tanıtmak, eğitmek ve eğlendirmektir (Mercin, 2017). Müzeler koleksiyonlarındaki çeşitlilik ve içlerinde barındırdıkları eşsiz eserleri ile Dünya’nın en ilginç, en özgün, en dikkat çekici, ziyaret edildiklerinde bireyleri kendisine hayran bırakan ve birçok açıdan önemsenmesi gereken mekânlardan biridir. Ayrıca kültürel mirasın birer taşıyıcısı olan müzeler, ülke tanıtımına katkı sağlayan hem yurt içinden hem de yurt dışından birçok ziyaretçinin gittiği yer olabildiği gibi bir eğitim ortamı olarak da kabul edilirler. Bu yüzden birçok eğitim kurumu, sivil toplum kuruluşu, öğretmen ve öğretim elemanı tarafından önemsenirler. Bloom ve Mintz (1990), müzelerin eğitim rolüne ilişkin olarak, Exploratorium’un kurucusu ve yöneticisi Frank Oppenheimer’in “eğitimin bütün amacı eğitim yoluyla kültürü aktarmaktır ve müzeler bu süreçte giderek daha önemli bir rol oynayabilir” dediğini belirtmektedir. Bunun yanı sıra müzeler, tüm Dünya’da giderek yaygın hale gelen yaşam boyu eğitimin önemli bir destekleyicisidir.

İnternet ve dijital teknolojilerin gelişimi tasarımcıların iletişim şekillerini de bir dönüşüme uğratmıştır. Birçok insanın hayatı, büyük bir oranda dijital ekranlar aracılığıyla çevrelenmiş ve tasarımlar da bu ekranlara göre şekillenmiştir (Kurteş ve Mercin, 2022). Örneğin dijitalleşmenin sağladığı olanaklar, tipografik tasarımların iki boyutlu yüzey üzerinde üç boyutlu, özgün ve farklı görünmelerini sağlayan deneysel uygulamalar yapılmasına zemin hazırlamıştır (Mercin ve diğerleri, 2022). Dolayısı ile günümüz dünyasında teknolojik yenilikler dijital dönüşümü de beraberinde getirmiştir. Dijitalleşme iletişimden tutun da sağlığa, eğitimden tutun da endüstriyel üretime kadar birçok mecrada her geçen gün büyümekte ve çeşitli türlere ayrılmaktadır. Dijital dönüşümün etkilediği alanlardan biri de Müzelerdir. Bu kapsamda Üniversite müzeleri önemli bir yer tutar.

Üniversite müzeleri kültürel mirasın tanıtımı ve gelecek kuşaklara aktarımında önemli rol oynayabilirler. Ancak geleneksel müzecilik yaklaşımı ile bu amaca ulaşmak zor görünmektedir. Üniversitelerin inovasyonu içeren yaklaşımları, dijitalleşmenin getirdiği etkilere cevap vermeyi zorunlu kılmaktadır. Çünkü bilim, teknoloji, kültür ve sanat üreten Üniversiteler, özellikle bu alanda ürettiklerini her alanda uygulamaya geçirebildikleri gibi kendi bünyelerinde varlığını sürdüren müzeler için de hayata geçirebilirler.

Dijital dönüşümün birçok alandaki etkisi, şimdilerde müzeler açısından da geçerlidir. Nitekim internetin sunduğu dijital olanaklar ve yeni medyanın çok geniş bir alana yayılmış olması, sosyal medya ağlarının çok sık kullanılır olması, müzenin kendilerini ve içerisindeki eserlerinin çok hızlı bir şekilde tanınmasına imkân sunmaktadır. Özellikle kırsal sayılabilecek bölgelerde olan ve bilinirliği daha az olan müzeler için bu olanak daha da önem kazanmaktadır.

Şimdilerde kültürel mirasın adeta odak noktası olan müzelerin, dijital teknolojileri nasıl ve nerede kullandıklarının incelenmesi gerekliliği önemli bir konudur. Buna bağlı olarak müzelerin bu yönde ortaya koyduğu çaba ve iyi örneklerin irdelemesi, bu bildirinin yazarları tarafından ortaya konulmuş uygulama örneklerinin uygulanma sürecinin analizi bir gereksinim olarak kabul edilmiştir. Bu araştırma bu gerekçeden hareket ile gerçekleştirilmiştir.

1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmada kültürel mirasın tanınmasında dijital dönüşümün etkileri bağlamında üniversite müzelerini incelemek amaçlanmıştır.

1.1. Yöntem

Araştırmada genel tarama modeli ile nitel yöntemlerden doküman incelemesi ve gözlem tekniğinden yararlanılmıştır.

1.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini üniversite müzeleri, örneklemini ise Ahmet Yakupoğlu Sanal Galerisi oluşturmuştur. <https://yakupoglu.dpu.edu.tr/> uzantılı Ahmet Yakupoğlu Sanal Galerisi, onayı 2023 tarihinde Ahmet Yakupoğlu Müzesi'nin müze olma aşaması öncesi, sanal müze mantığı ile hazırlanmış dijital bir versiyonunu temsil etmektedir.

2. BULGULAR VE YORUM

2.1. Kültürel Miras

Kültürel miras, geçmiş nesillerden miras kalan toplumun fiziksel eserlerinin ve somut olmayan niteliklerinin mirasıdır. Fiziksel eserler, sanat eserlerini, edebiyat, müzik, arkeolojik ve tarihi eserlerin yanı sıra binaları, anıtları ve tarihi yerleri içerirken, soyut nitelikler genellikle estetik ve manevi inançlara ve sözlü geleneklere dayanan sosyal gelenekleri, gelenekleri ve uygulamaları içerir. Somut olmayan nitelikler, fiziksel eserlerle birlikte bir toplumun ayırt edici özelliğini karakterize eder ve tanımlar.

Heykeller, çömlekler, madeni paralar, zırhlar, tablolar vb. gibi küçük eserler müzelerde ve sanat galerilerinde korunmaktadır. Binalar, anıtlar ve tarihi yerler, gelecek nesiller için hayatta kalmalarını sağlamak için genellikle hükümet tarafından koruma emirlerine ve düzenlemelerine tabidir. Kültürel miras eserleri az ya da çok benzersizdir ve yeri doldurulamaz. (Brumann, 2015).

Kültürel miras, taşınabilir, taşınmaz ve su altındaki somut mirası kültürel ve doğal miras eserleri; sit alanlarına veya anıtlara yerleştirilmiş somut olmayan kültürel mirası içerir. Endüstriyel mirası ve mağara resimlerini de kapsar.

Kültürel Miras, belirli yaklaşımların günümüze uygulanmasıyla geçmişle gelecek arasında köprü kuran bir kavramdır. Bu gruplara veya toplumlara yüklediği değerler nedeniyle, kültürel miras günümüzde gelecek nesillerin yararına korunur.

2.2. Kültürel Miras Kavramının Ortaya Çıkışı

Anıtlara, binalara, sanat eserlerine, tarihi eserlere, manzaralara vb. farklı değerlerin yüklendiği “üstün evrensel değer” gibi ifadeler ve bu nesnelere ait olduğunun beyanına dayanan uzun bir tarihsel gelişimin sonucudur. Bu fikirler, kültürel mirasın ve onun iç içe olduğu doğal çevrenin eşsiz ve yeri doldurulamaz olduğu anlayışıyla geliştirildi. Kavramın ortaya çıkışı, koruma veya muhafaza etme fikri ile doğrudan ilişkilidir. 19. yüzyıldan itibaren ulusal miras kavramı bu süreçte kilit unsurlardan biri olmuştur. Bu, ulusal müzelerin ve anıt koruma komisyonlarının veya kurumlarının oluşturulmasına yol açmıştır.

20. yüzyılın ikinci yarısında, hem kendiliğinden gelişen hareketler, örgütler hem de uluslararası kuruluş UNESCO gibi siyasi gruplar, birçok ulusun mirasının bazı belirli yönlerini korumak için Dünya Mirası, Dünya Hafızası olarak gerekli desteği kazanmayı başardılar.

2.3. Dijitalleşme ve Müzeler

Dijital teknolojiler, veri oluşturmaya, depolamaya ve yönetmeye yardımcı olan dijital cihazlar, sistemler ve kaynaklar anlamına gelir. İnternet gibi bilgisayarlar ve bilgisayarlara bağımlı uygulamalar ile video kameralar, diğer cihazlar, telefonlar ve kişisel-dijital asistanlar (PDA'lar) gibi mobil cihazlar dijital araçlar olarak kabul edilebilir. Dijital teknolojiler sınırsız iletişim sağladığı için şirketler veya kurumlar erişimlerini ülke sınırlarının ötesine taşıyabilir ve dünya çapında milyonlarca müşteriye ya da izleyiciye erişebilirler.

Dijital teknolojiler, tarihimizdeki herhangi bir yenilikten daha hızlı ilerledi - yalnızca yirmi yılda gelişmekte olan dünya nüfusunun yaklaşık yüzde 50'sine ulaştı ve toplumları dönüştürdü. Birleşmiş Milletler (United Nations) teknolojinin, Dünyayı daha adil ve daha barışçıl hale getirebileceğini öngörmektedir. Dijital ilerlemeler, aşırı yoksulluğun sona erdirilmesinden, anne ve bebek ölümlerinin azaltılmasına, sürdürülebilir çiftçiliğin ve insana yakışır işlerin teşvik edilmesine ve evrensel okuryazarlığın sağlanmasına kadar 17. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefinin her birine ulaşılmasını destekleyebilir ve hızlandırabilir denilmektedir. Ancak teknolojiler ayrıca mahremiyeti tehdit edebilir, güvenliği aşındırabilir ve eşitsizliği besleyebilir. (un.org, 2020).

Dijitalleşme her alanda kullanılabilir. Örneğin sağlık sektöründe, yapay zekâ destekli teknolojilerin hayat kurtarmaya, hastalıkları teşhis etmeye ve yaşam beklentisini uzatmaya yardımcı olduğu bilinmektedir. Eğitimde dijitalleşme, öğrencilere sanal öğrenme ve uzaktan eğitim gibi alternatif olanaklar sağlar. Elbette bu safhada müzelerin de bu sürece dâhil olduğunu söylemek gerekir. (un.org, 2020).

İşlek'in 2021 yılında yaptığı "Sanal Öğretim Ortamlarıyla Bütünleşik Müze Eğitimi Uygulamalarının Pandemi Döneminde Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Başarı Düzeylerine Etkisi" adlı araştırmada, bu etkinliklerin öğretmen adaylarının uygulamalara ilişkin başarı düzeylerini artırdığını ortaya koymuştur. Ayrıca sonuçlar, öğretmen adaylarının sanal öğretim ortamları ile bütünleştirilmiş müze eğitimi uygulamalarını oldukça etkili bulduklarını göstermiştir. Ayrıca öğretmen adayları müze eğitimi uygulamalarında sanal müze uygulamaları ile aktif bir öğretim süreci oluşturulabileceğini ve öğrenmenin daha kolay somutlaştırılabileceğini belirtmişlerdir. (İşlek, 2021).

Son yıllarda teknoloji ile iletişim mecralarının çeşitlendiği ve hızla yayıldığı bir dünyada, her alanda bir gelişime adapte olma gereksinimi doğmuştur. Çünkü bu süreç hemen hemen her sektörde rekabetçi bir ortam oluşmasına yol açmıştır. Bu ortamda kültürel miras ve diğer bileşenleri, önemli rol oynayan alanlardan olmuştur.

Kültürel mirasın somut göstergelerinin yer aldığı kurumların başında ise müzeler gelmektedir. Müzeler için dijitalleşme, küresel rekabette yer alınabilmesi için değerlendirilmesi gereken bir konudur. Çünkü yeni teknolojiler, kültürü ve onun erişim araçlarını, kültür politikalarını ve uygulamalarını kökten değiştirmiştir.

Avrupa Birliği Avrupa Parlamentosu ve Konsey Yönetmeliği'nin 2018 yılında yayımladığı raporda "eserlerin ulus ötesi dolaşımının sınırlı kaldığı; bu nedenle, eserlerin sınırlar ötesinde dolaşımını ve ortak yapımını teşvik etmenin, sınırlar ötesindeki izleyicilere ulaşmak için daha etkili çözümler geliştirmenin önemli» olduğu, bunun sağlanabilmesi için dijital teknolojilerden yararlanılması gerektiği üzerinde durulmuştur. (EU, 2018).

2.4. Üniversite Müzeleri

Dünya'nın ilk Üniversite Müzesi Ashmolean, zengin antikacı Elias Ashmole'un koleksiyonunu Üniversiteye hediye etmesiyle 1682'de ortaya çıktı. 1683'te İngiltere'nin ilk halk müzesi ve dünyanın ilk üniversite müzesi olarak açıldı. Oxford Üniversitesine bağlı olan, sanat ve arkeolojik eserleri içerisinde barındıran Ashmolean Müzesinin koleksiyonu önemli ölçüde değişmiş olsa da, kurucu ilke aynı kalmaktadır. Müze araştırma yapmayı, öğrenmeyi ve eğlenceyi teşvik etmeyi, hayatları zenginleştirmeyi, dünyaya ve ortak insanlığa dair anlayışı genişletmeyi, bu amaca ulaşmak için koleksiyonları ve bilgiyi koruyarak geliştirmeyi ve paylaşmayı hedeflemiştir. (ashmolean.org, 2023). Müzebilimciler üniversite müzelerinin birincil rolünü, üniversite öğretiminde öğrencilere farklı disiplinleri geliştirmek olması gerektiğini iddia eder. Üniversite müzelerinin avantajı ve ikincil rolü ise üniversitelerde nesne tabanlı pedagojik öğretim uygulamalarına yakınlıkları sayesinde disiplinler arası yenilikçi öğretimi geliştirmek ve araştırmaya dayalı olmalarıdır (Plaza, 2022).

Türkiye'nin ilk üniversite müzesi ODTÜ Arkeoloji Müzesidir. 1960'larda ODTÜ'nün kuruluş sürecinde dönemin rektörünün öngörülerıyla hayata geçirilmiştir. Müze fikrinin ortaya çıkmasına yol açan gelişme, yerleşke içinde bulunan arkeolojik alanlarda yapılan kazılardır. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kazısı olan ve Atatürk tarafından başlatılan Ahlatlıbel arkeolojik alanı, günümüzde ODTÜ yerleşkesi içinde yer almaktadır. 1962 yılında başlatılan Yalıncağ kazıları ve daha sonra Koçumbeli'de yürütülen arkeolojik kazılardan elde edilen eserlerle birlikte, 1967-1968 yıllarında yine ODTÜ tarafından yürütülen Ankara Frig tümülüs kazılarında çıkan eserlerden oluşan bir müze kurulmuştur. (medyaankara.com, 2023).

Bakanlıklar, kamu kurum ve Kuruluşları, gerçek ve tüzel kişilerle vakıflar, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 26. Maddesi doğrultusunda Bakanlıktan izin alınması şartıyla, kendi hizmet konularının veya amaçlarının

gerçekleştirilmesi için her çeşit taşınmaz kültür varlığını içeren müzeler kurulabilir. (kvmgm.ktb.gov.tr, 2023).

Günümüzde Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'ne bağlı 212 müze ve 144 düzenlenmiş ören yeri olmak üzere, ziyaret edilebilir 356 ünite aynı zamanda birer eğitim ve bilim kurumu olarak hizmet vermektedir. Bakanlığın denetiminde 371 özel müze faaliyet göstermektedir. Bunlardan 49 tanesi ise üniversite müzeleridir. Bu müzeler farklı tür ve koleksiyonları içermektedir. Fakat içlerinde yer alan Ahmet Yakupoğlu Müzesi, bir ressamın sanat eserlerinin ve etnografik ürünlerinin sergilendiği tek Üniversite Müzesi olma özelliği taşımaktadır.

2.5. Ahmet Yakupoğlu Sanal Galerisi

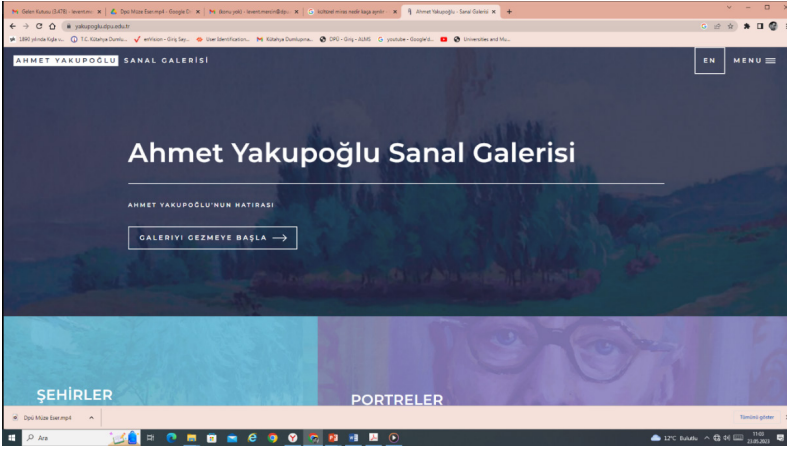
Ahmet Yakupoğlu Sanal Galerisi (<https://yakupoglu.dpu.edu.tr/>), Kütahya ili, merkez ilçesi, Maltepe Mahallesinde, mülkiyeti Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Rektörlüğü'ne ait 625 ada, 23 parsel üzerinde yer alan tescilli Çinili Camii bahçesinde yaptırılan taşınmaz üzerindeki "Ahmet Yakupoğlu Binası"nın müze olarak tescillenmesi ve kurulması talebi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nin girişimi, Kütahya Valiliği'nin 02.11.2022 tarihli yazısı ile Kültür ve Turizm Bakanlığına iletilmesi ve 13.01.2023 tarihli Bakanlık onayı ile müze olarak tescillenmesine kadar geçen süreçte aktif olarak kullanılmış sanal müze tarzında hazırlanmış bir sanal galeridir.

Yukarıda belirtilen süreç sonrası bir hayal olan ve yıllardır sürekli olarak dilendirilen "Ahmet Yakupoğlu Müzesi" resmi olarak kurulmuş oldu. Müze, başta Ahmet Yakupoğlu'na vefa göstergesi olmak üzere, onun adının ebedi olarak yaşatılması, Kütahya başta olmak üzere Türkiye ve Dünyada iz bırakan İnsanlardan biri olan Ressam Yakupoğlu'nun yaşamı boyunca ortaya koyduğu eşsiz eserlerinin izlenmesine ve araştırma konusu olmasına, eğitim ortamı olarak genç nesillerin yetiştirilmesine imkân sunması amacıyla oluşturulmuştur. Ayrıca Müze Kütahya'nın turizmine katkı sağlayacağı da beklenmektedir.

Kurumsal olarak Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi'ne bağlı olarak hizmet verecek olan Müze, daimi sergi salonunda sanatçının belirli sayıdaki (42 adet) eserlerinin sergilenmesine; şah ney, el yazısı ile yazdığı defterler, resimlemeler (illüstrasyon), kitaplar, plaklar, fotoğraflar vb. şahsi eşyalarının yer aldığı nesnelere; geçici sergi salonunda ise kuratörlü sergilerin açılmasına, sanatçının eserleri ile Üniversiteye bıraktığı diğer şahsi eşyaları ile belgelerin teşhirine, bilimsel etkinliklerin yapılabilmesine ve genç nesillerin burada bir öğrenme ortamı olarak yararlanabilmesine imkan verecektir. Ayrıca "Ahmet Yakupoğlu Müzesi" sanatseverler dışında, eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrenci gurupları tarafından planlı olarak ziyaret edilebilecek, Kütahya gezi planına dâhil edilecek,

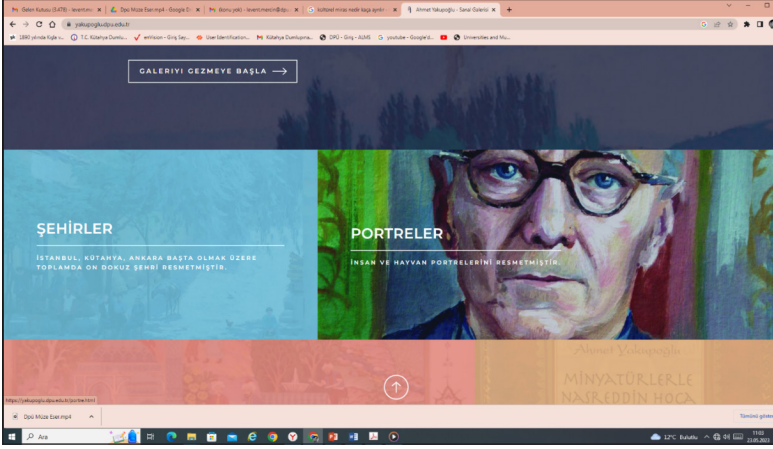
Kütahya’lı ünlü ressam Ahmet Yakupoğlu’nun hayatı, eserleri, kullandığı eşyaları hem Kütahya halkına hem de yeni nesile tanıtılabilecektir.

Müze resmi olarak kurulmadan önce ve açılıncaya kadar üniversiteye bağışladığı eserlerini merak eden, niçin sergilenmediğini sorgulayan ve Kütahya başta olmak üzere Türkiye ve Dünyada da tanınmasına imkân sağlaması için Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Grafik Tasarım ASD. Programı kapsamında Prof. Dr. Levent Mercin Yürütücülüğünde Ömer Zahit Kubat, 2012 yılında “Sanal müze arayüz tasarımı: Ressam Ahmet Yakupoğlu Sanal Müze uygulaması” adlı tez kapsamında aktif bir sanal galeri oluşturulmuştur. Uzun yıllar aktif olan bu site, 2021 yılında şu anki yeni arayüz tasarımı ve içeriğinin güncellenmesi ile Ahmet Yakupoğlu Sanal galerisi başlığıyla revize edilmiştir (<https://yakupoğlu.dpu.edu.tr/hakkimizda.html>) (Görsel 1). Bu, her alanda olduğu gibi web arayüz tasarımlarındaki trende de uygun olarak şekillenmiştir.

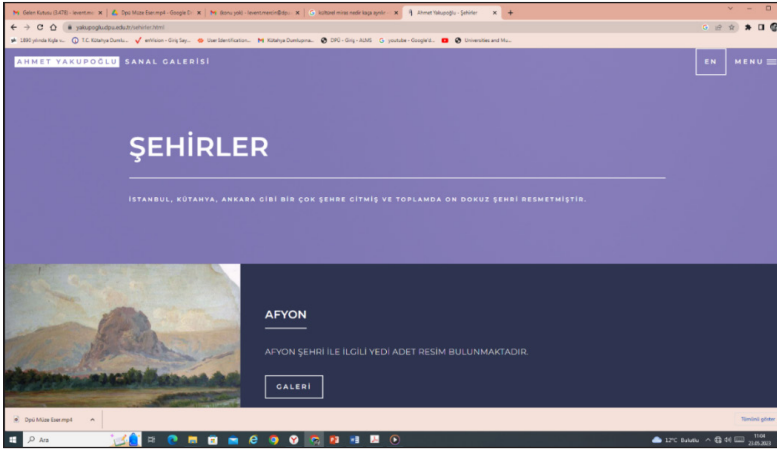

Görsel 1. Ahmet Yakupoğlu Sanal Galerisi Ana Sayfa Arayüz Tasarımı

2021 yılında revize edilerek yeniden aktif hale getirilen Ahmet Yakupoğlu Sanal Galerisi, o ana kadar hakkında çok şey bilinmeyen, duyanlar tarafından merak edilen Kütahyalı Ressam Ahmet Yakupoğlu’nun tanınmasına imkân sağlamıştır. Ayrıca onun özgün eserlerinin ve çoğu eserinin konusu olan Kütahya ve ilçeleri başta olmak üzere İstanbul, Bursa, Konya, Afyon, Antalya, Amasya gibi Türkiye’deki birçok şehrin (Görsel 2, 3, 4) görsel dokusunun günümüze aktarılmasına olanak sağlamıştır.

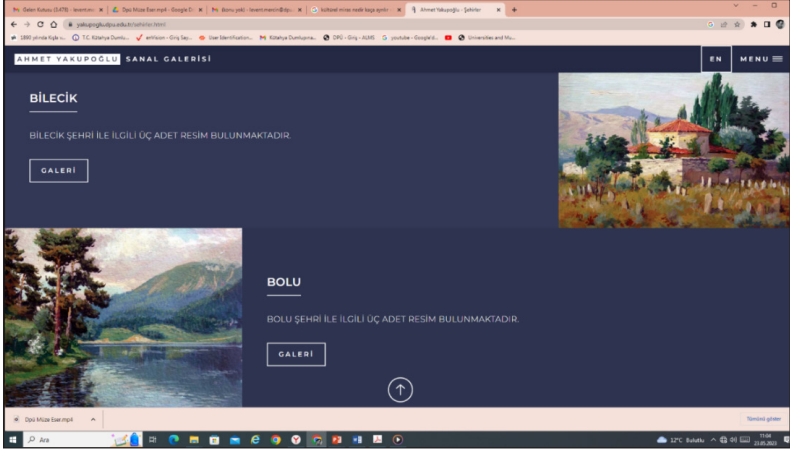

Görsel 2. Ahmet Yakupoğlu Sanal Galerisi Arayüz Tasarımı

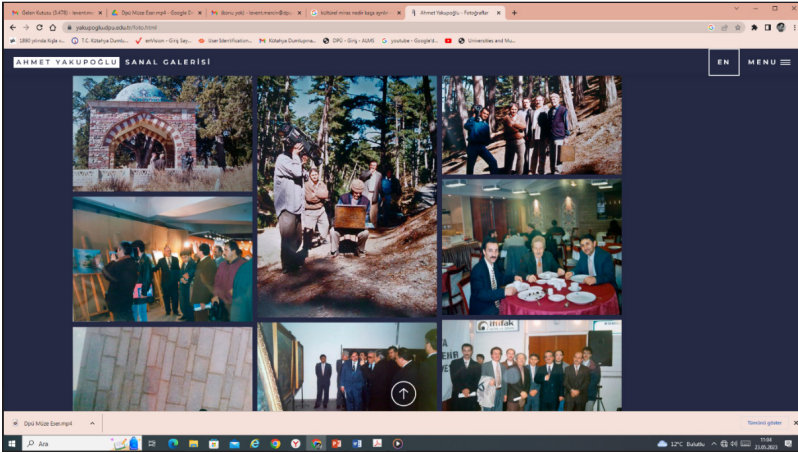

Görsel 3. Ahmet Yakupoğlu Sanal Galerisi Arayüz Tasarımı

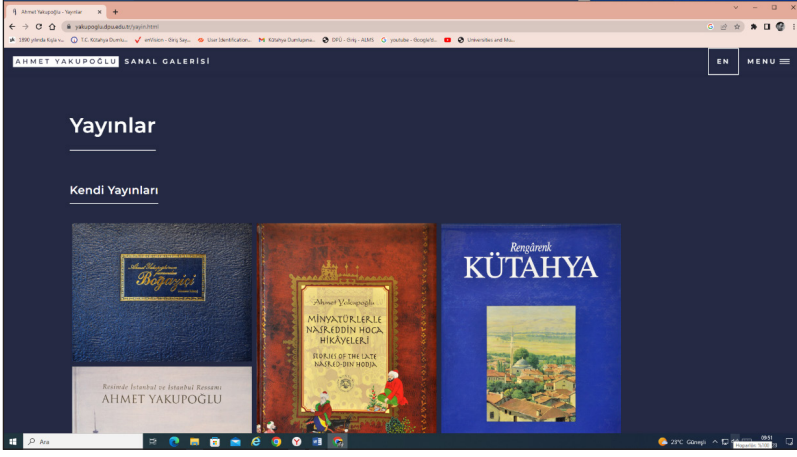
Ahmet Yakupoğlu Sanal Galerisinde, Ressamın Biyografisine ve yaşamından kesitlerin aktarıldığı fotoğraflara (Görsel 5), kendisiyle yapılan röportajların yer aldığı videolara, kendi nefesiyle üflenen ney taksimlerine, ses ve videolara, adına düzenlenen uluslararası sempozyum ve ulusal resim yarışmalarının fotoğraflarına, onun adına gerçekleştirilen kitap, makale ve katalog türünde yayınlara (Görsel 6, 7) yer verilmiştir. Galeri bu özelliği ile bugüne kadar hazırlanan tasarımlar arasında, tasarımın kullanıcı odaklı olması ve içerik zenginliği bakımından özgün, kapsamlı bir tasarım olarak kabul edilebilir. Web sitelerinin kullanıcı odaklı olması, ziyaretçilerin o sitede zaman geçirmesi bakımından önemli bir olgudur. Bu da galerinin kuruluş amacına hizmet etmesi açısından önemsenmesi gereken bir durumdur.

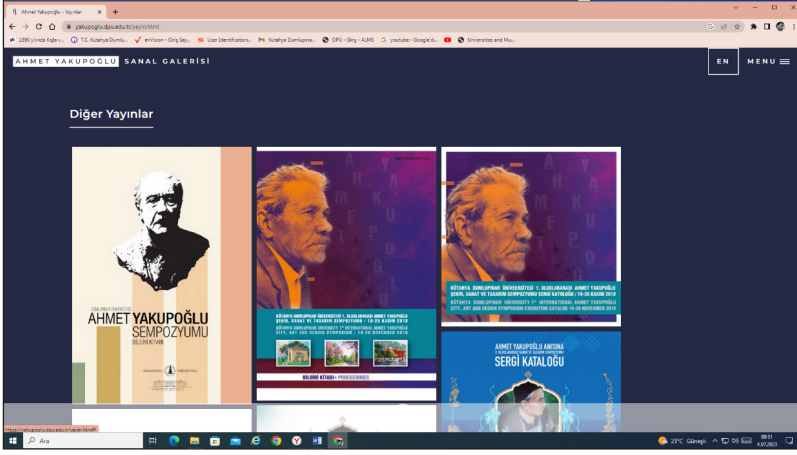
Görsel 4. Ahmet Yakupoğlu Sanal Galerisi Arayüz Tasarımı

Görsel 5. Ahmet Yakupoğlu'nun Yaşamından Kesitlerin Yer Aldığı Sayfa

Görsel 6. Ahmet Yakupoğlu Adına ve Onu Konu Edinen Yayınlar Sayfası

Görsel 7. Ahmet Yakupoğlu Adına ve Onu Konu Edinen Yayınlar Sayfası

SONUÇ VE ÖNERİLER

Ahmet Yakupoğlu Sanal Galerisi, Ahmet Yakupoğlu özelinde Türk sanatı ve sanatçıların unutulmaması ve gelecek kuşaklara aktarılması adına çok önemli bir ihtiyacı gidermiştir. Bundan sonra da Ahmet Yakupoğlu Sanal Müzesi adı altında aktif olacağı görülmektedir. Hatta bu dijital ortam, Ahmet Yakupoğlu Müzesi içerisinde yer alan kioks'da da kullanılarak, müzenin bu yöndeki dijital içerik ihtiyacını gidermiş olacaktır. Sanal galerinin müzeye entegre edilmesi ile öğrenme sürecini olumlu katkıları da olacaktır. Nitekim Çınar, Utkuğün ve Gazel'in 2021'de ortaokul

7. Sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersinde sanal müze kullanımı hakkında görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan çalışmada sanal müzenin öğrenmede etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Covid-19 salgını nedeniyle zoom uygulaması üzerinden gerçekleştirilen online derslerde sanal müzeler hakkında bilgi verilerek, örnek bir sanal müze gezisi yapılmıştır. Sonrasında öğrencilere Kurtuluş Savaşı Müzesi ve Cumhuriyet Müzesi'nin sanal gezi linkleri atılmış, yapacakları sanal müze gezisinde kullanmaları için araştırmacılar tarafından hazırlanan çalışma yaprakları verilmiştir. Açık uçlu sorulara yönelik öğrenciler sosyal bilgiler dersinde sanal müze gezileri yapılmasının öğrenmeye katkı sağlayacağını düşündükleri, sanal müze turlarının müze gezilerine bir alternatif oluşturarak zaman ve mekân kısıtlamasını ortadan kaldırdığı, ders ortamını zenginleştirerek öğrenme-öğretme sürecini eğlenceli hale getirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler ders etkinliği olarak sanal müze gezisi yapmaktan hoşlanmakla birlikte; müze atmosferini hissettikleri ve sanal tura göre daha bilgilendirici, canlı ve eğlenceli bulduklarını vurgulayarak müze gezilerini sanal müze gezilerine tercih ettiklerini açıklamışlardır.

Ahmet Yakupoğlu Sanal Galerisi, mevcut durumda sanal müze özelliğini taşıması, özgün tasarımı ve Türkiye'de başka bir örneği olmaması ile sanal olarak tasarlanmış sanatçı müzesi olabilecek ve diğer müzelere de örnek olma kabiliyetine sahip bir galeridir.

Hem şimdilerde hem de gelecekte dijital teknolojilerin sunduğu imkânlardan yararlanmanın getirdiği olanaklar, müzeler için de vazgeçilmez bir olgudur. Bu yüzden Türk sanatı başta olmak üzere Dünya sanatına katkı sağlayabileceği öngörülen müzeler için Ahmet Yakupoğlu Sanal Galerisi benzeri uygulamaların yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Yazar Katkı Oranları

Yazar Katkı Oranları Çalışmanın Tasarlanması (Design of Study): LM(%50), ÖZK(%30), EEK(%10), FÇÖ(%10)

Veri Toplanması (Data Acquisition): LM(%50), ÖZK(%30), EEK(%10), FÇÖ(%10)

Veri Analizi (Data Analysis): LM(%50), ÖZK(%30), EEK(%10), FÇÖ(%10)

Makalenin Yazımı (Writing Up): LM(%50), ÖZK(%30), EEK(%10), FÇÖ(%10)

Makalenin Gönderimi ve Revizyonu (Submission and Revision): LM(%50), ÖZK(%30), EEK(%10), FÇÖ(%10)

KAYNAKLAR

- Brumann, C. (2015). *Cultural Heritage. International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences (Second Edition)*. ScienceDirect.
- Çınar, C. & Utkugün, C. & Gazel A. A. (2021). Sosyal Bilgiler Dersinde Sanal Müze Kullanımı Hakkında Öğrenci Görüşleri. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16: 150-170.
- İşlek, D. (2021). The Effect of Museum Education Practices Integrated with Virtual Teaching Environments on Achievement Levels of Preschool Teacher Candidates during the Pandemic. *Revista De Cercetare Si Interventie Sociala* 73:133-153. DOI:10.33788/rcis.73.9.
- Mercin, L. (2017). Müze Eğitimi, Bilgilendirme ve Tanıtım Açısından Görsel İletişim Tasarımı Ürünlerinin Önemi. *Milli Eğitim Dergisi*, Bahar (Mayıs) 214: 209-239. ISSN: 1302 5600.
- Mercin, L.; E. Evin Kılıçkaya, U. Atan; U. Bakan; Ufuk Bakan; E. N. Üstündağ (2022). *Türk Grafik Tasarım Tarihi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Öğretim Fakültesi Yayınları. ISBN: 78-605-07-1065-6. 253-304, 307-348.
- Plaza, C. (2022). Museums in Universities: Predicaments and Potentialities, *Museum International*, DOI: 10.1080/13500775.2022.2157563, 74:1-2, 74-85.

İnternet Kaynakları

- ashmolean.org (2023). History of The Ashmolean, <https://www.ashmolean.org/history-ashmolean#:~:text=The%20Ashmolean%20came%20into%20existence,first%20university%20museum%2C%20in%201683,> Erişim Tarihi: 02.06.2023.
- Joel N. Bloom, J. N. and A. Mintz (1990). Museums and the Future of Education. *The Journal of Museum Education*, Vol. 15, No. 3: 12-15, Taylor & Francis, <https://www.jstor.org/stable/40478862>, Erişim Tarihi: 12.06.2023.
- Kurteş C.; L. Mercin (2022). Yeni Medyada Temel İlke ve Teknikleriyle Motion Grafik. *Medeniyet Sanat Dergisi*. 8-1 (2022 Bahar): 45-56, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2462172>
- kvmgm.ktb.gov.tr (2023). Özel Müzeler. <https://kvmgm.ktb.gov.tr/TR-43980/ozel-muzeler.html> Erişim Tarihi: 22.06.2023.
- medyaankara.com, (2023). ODTÜ Arkeoloji Müzesi, <https://medyaankara.com/haber/14306814/odtu-arkeoloji-muzesi>. un.org, (2020).
- Shaping our future. together <https://www.un.org/en/un75/impact-digital-technologies>, Erişim Tarihi: 22.06.2023.

Görsel Kaynaklar

- Görsel1. "Ahmet Yakupoğlu Sanal Galerisi Ana Sayfa Arayüz Tasarımı", <https://yakupoglu.dpu.edu.tr/yayin.html>, Erişim Tarihi: 25.06.2023.
- Görsel2. " Ahmet Yakupoğlu Sanal Galerisi Arayüz Tasarımı", <https://yakupoglu.dpu.edu.tr/yayin.html>, Erişim Tarihi: 25.06.2023.
- Görsel3. "Ahmet Yakupoğlu Sanal Galerisi Arayüz Tasarımı", , <https://yakupoglu.dpu.edu.tr/yayin.html>, Erişim Tarihi: 25.06.2023.
- Görsel4. " Ahmet Yakupoğlu Sanal Galerisi Arayüz Tasarımı" <https://yakupoglu.dpu.edu.tr/yayin.html>, Erişim Tarihi: 25.06.2023.
- Görsel5. " Ahmet Yakupoğlu'nun Yaşamından Kesitlerin Yer Aldığı Sayfa" <https://yakupoglu.dpu.edu.tr/yayin.html>, Erişim Tarihi: 25.06.2023.
- Görsel6. "Ahmet Yakupoğlu Adına ve Onu Konu Edinen Yayınlar Sayfası" <https://yakupoglu.dpu.edu.tr/yayin.html>, Erişim Tarihi: 25.06.2023.
- Görsel7. "Ahmet Yakupoğlu Adına ve Onu Konu Edinen Yayınlar Sayfası", <https://yakupoglu.dpu.edu.tr/yayin.html>, Erişim Tarihi: 25.06.2023.